

## **Rozwiązanie umowy o pracę z członkiem zarządu**

**Prawidłowe rozwiązanie umowy o pracę z członkiem zarządu spółki kapitałowej ma bardzo istotne znaczenie w kontekście w szczególności możliwości dochodzenia przed sądem pracy niebagatelnych zazwyczaj roszczeń odszkodowawczych przez byłych członków zarządu w związku z rozwiązaniem umowy o pracę. Szczególną uwagę pracodawca (spółka) powinien zachować w zakresie złożenia oświadczenia o rozwiązaniu umowy o pracę z dochowaniem prawidłowej reprezentacji spółki.**

Umowy o pracę zawierane z członkami zarządu spółek kapitałowych wymagają dla swej ważności dochowania przez spółkę szczególnych zasad reprezentacji spółki wynikających z przepisów kodeksu spółek handlowych, tj. zgodnie z art. 210 §1 kodeksu spółek handlowych (spółka z o.o.) oraz art. 379 §1 kodeksu spółek handlowych (spółka akcyjna), reprezentacji przez radę nadzorczą lub pełnomocnika powołanego uchwałą zgromadzenia wspólników lub walnego zgromadzenia. Konsekwencją niezachowania takiej szczególnej reprezentacji spółki przy zawieraniu umowy o pracę z członkiem zarządu jest bezwzględna nieważność takiej czynności prawnej (art. 58 § 1 kodeksu cywilnego). Stanowisko takie znalazło potwierdzenie chociażby w wyroku Sądu Najwyższego z 23 września 2004 r. (I PK 501/03).

W odniesieniu natomiast do rozwiązania umowy o pracę z członkiem zarządu należy wyraźnie rozróżnić dwie sytuacje, tj. sytuację, gdy oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę jest składane przed odwołaniem z funkcji członka zarządu oraz sytuację znacznie częstszą w praktyce, gdy oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę jest składane po odwołaniu z funkcji członka zarządu.

W pierwszym z ww. przypadków nie ulega wątpliwości, iż skoro oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę składane jest aktualnemu wciąż członkowi zarządu to wymaga ono dla swej prawidłowości dochowania przez spółkę szczególnych zasad reprezentacji spółki wynikających z przepisów kodeksu spółek handlowych, tj. zgodnie z art. 210 §1 kodeksu spółek handlowych (spółka z o.o.) oraz art. 379 §1 kodeksu spółek handlowych (spółka akcyjna), reprezentacji przez radę nadzorczą lub pełnomocnika powołanego uchwałą zgromadzenia wspólników lub walnego zgromadzenia. Tak też uznał Sąd Najwyższy w wyroku z 19 października 2010 r. (II PK 97/10), stwierdzając, iż zgodnie z przepisem art. 210 § 1 kodeksu spółek handlowych, w umowie między spółką a członkiem zarządu oraz w sporze z nim spółkę reprezentuje rada nadzorcza lub pełnomocnik powołany uchwałą zgromadzenia wspólników. Dopiero po odwołaniu członka zarządu w drodze stosownej uchwały, do podejmowania wszelkich czynności w imieniu spółki wobec osób, które utraciły członkostwo, właściwy jest zarząd.

Z kolei sytuacja, gdy oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę jest składane po odwołaniu z funkcji członka zarządu, była przedmiotem oceny Sądu Najwyższego w wyroku z dnia 24 stycznia 2002 r. I PKN 838/00. W wyroku tym Sąd Najwyższy uznał, iż skoro odwołanie członków zarządu następuje z chwilą podjęcia stosownej uchwały, to z tą chwilą do podejmowania wszelkich czynności w imieniu spółki wobec osób, które utraciły członkostwo, właściwy jest zarząd, a wyjątek określony w art. 203 kodeksu handlowego (obecnie jego odpowiednikiem jest art. 210 §1 kodeksu spółek handlowych) nie ma zastosowania. Konieczność reprezentowania spółki, co stanowi wyjątek, przez radę nadzorczą, a nie przez zarząd, dotyczy tylko umów pomiędzy spółką a członkami zarządu, nie zaś byłymi członkami zarządu. Dokonać wypowiedzeń w imieniu spółki mógł w takiej sytuacji tylko zarząd. Nie ma przy tym znaczenia zawarcie umów przez radę nadzorczą. Nie można bowiem wyprowadzać wniosku o uprawnieniu do dokonania wypowiedzenia z tego, jaki organ zawarł umowę i był kompetentny do dokonania tej czynności.

Co bardzo istotne, w wyroku z 6 kwietnia 2011 r. (II PK 255/10) Sąd Najwyższy podniósł, iż w orzecznictwie Sądu Najwyższego wypracowana została linia orzecznicza, zgodnie z którą prawidłowe jest wypowiedzenie umowy o pracę odwołanemu członkowi zarządu przez radę nadzorczą spółki kapitałowej w razie podjęcia na jednym posiedzeniu tego organu uchwał, z których wynika zarówno z zarządu spółki, jak i bezpośrednio (równoczesna) wola wypowiedzenia stosunku pracy odwołanemu członkowi zarządu ze względu na ustanie korporacyjnego stosunku członkostwa w zarządzie spółki. Jako przykłady tej linii orzeczniczej Sąd Najwyższy wskazał następujące wcześniejsze wyroki Sądu Najwyższego: wyrok z 13 marca 1999 r. (I PKN 3/99), wyrok z 24 stycznia 2002 r. (I PKN 838/00), wyrok z 18 grudnia 2002 r. (I PK 296/2) wyrok z 26 września 2006 r. (II PK 47/06), i wyrok z 4 października 2007 r. (I PK 127/07). Sąd Najwyższy uznał, iż w tej koncepcji, rozwiązanie stosunku pracy z pracownikiem, który utracił status członka jej zarządu, jest prawidłowe w sytuacji, w której z jednego procedowania rady nadzorczej (jednej uchwały lub bezpośrednio następujących po sobie i powiązanych wzajemnym związkiem przyczynowo-skutkowym uchwał) wynikają "równocześnie" dwojaki skutki prawne, tj. natychmiastowe ustanie korporacyjnego stosunku członkostwa połączone z bezpośrednio wyrażoną wolą wypowiedzenia stosunku pracy z tej uzasadnionej przyczyny, która wyklucza dalsze realizowanie stosunku pracy na utraconym stanowisku członka zarządu spółki kapitałowej.

W wyroku z 6 kwietnia 2011 r. (II PK 255/10) Sąd Najwyższy wskazał także, iż przepisy prawa pracy nie wymagają tożsamości tego samego organu zarządzającego (działającego w imieniu pracodawcy na podstawie art. 3 (1) kodeksu pracy) w momentach podejmowania decyzji o rozwiązaniu umowy o pracę oraz jej potencjalnie późniejszego doręczenia pracownikowi, który nie musi być obecny przy podjęciu decyzji o rozwiązaniu z nim umowy o pracę, byleby miał możliwość zapoznania się z treścią czynności prawnej zmierzającej do rozwiązania z nim stosunku pracy.

Reasumując:

- **w przypadku rozwiązania umowy o pracę z członkiem zarządu spółki kapitałowej szczególną uwagę pracodawca (spółka) powinien zachować w zakresie złożenia oświadczenia o rozwiązaniu umowy o pracę z dochowaniem prawidłowej reprezentacji spółki,**
- **gdy oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę jest składane przed odwołaniem z funkcji członka zarządu, a więc aktualnemu wciąż członkowi zarządu, to wymaga ono dla swej prawidłowości dochowania przez spółkę szczególnych zasad reprezentacji spółki wynikających z przepisów kodeksu spółek handlowych, tj. zgodnie z art. 210 §1 kodeksu spółek handlowych (spółka z o.o.) oraz art. 379 §1 kodeksu spółek handlowych (spółka akcyjna), reprezentacji przez radę nadzorczą lub pełnomocnika powołanego uchwałą zgromadzenia wspólników lub walnego zgromadzenia,**
- **gdy oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę jest składane po odwołaniu z funkcji członka zarządu, a więc byłemu już członkowi zarządu, to stosuje się w takiej sytuacji ogólne zasady reprezentacji spółki, a więc co do zasady spółkę powinien reprezentować zarząd,**
- **w orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazano, iż rozwiązanie stosunku pracy z pracownikiem, który utracił status członka zarządu, jest prawidłowe w sytuacji, w której z jednego procedowania rady nadzorczej (jednej uchwały lub bezpośrednio następujących po sobie i powiązanych wzajemnym związkiem przyczynowo-skutkowym uchwał) wynikają "równocześnie" dwojaki skutki prawne, tj. natychmiastowe odwołanie z funkcji członka zarządu połączone z bezpośrednio wyrażoną wolą wypowiedzenia stosunku pracy.**

radca prawny Miłosz Hady